

УДК 338.48

Савченко А.І.¹, Корнієнко О.М.²

¹ студ. гр. МТЕ-120 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ

Туризм виступає пріоритетним напрямком розвитку економіки у багатьох державах, адже забезпечує надходження валюти у країну, податкові надходження до бюджетів, створення нових робочих місць, підвищення іміджу держави на світовій арені [1].

Підприємництво – це безпосередня самостійна, систематична, на власний ризик діяльність по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг з метою отримання прибутку, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у порядку, встановленому законодавством [2].

Підприємництво у туризмі розглядається як поєднана у часі й просторі система виробництва та споживання послуг, потрібних для задоволення потреб туристів, та представляє собою сукупність різноманітних видів діяльності, які покликані задовольняти комплекс туристичних потреб і забезпечувати підприємцям одержання прибутку [1].

Виникнення туристичного підприємництва пов'язане з переходом туризму на комерційну основу, тобто з появою організації платних подорожей різної спрямованості як основи ринкових відносин. За сучасних умов, туристичний сектор визнається однією з ключових галузей економіки, яка сприяє формуванню валового внутрішнього продукту (ВВП) та забезпеченню ефективної зайнятості.

Підприємці у сфері туризму, діючи як каталізатори економічного зростання, розробляють та впроваджують інноваційні туристичні продукти,

що сприяють диференціації та конкурентоспроможності галузі. Їхні ініціативи є стимулом для зростання обсягів інвестицій, які підтримують інфраструктурний розвиток та впливають на підвищення рівня доходів в туристичному секторі.

Цей вид підприємництва сприяє забезпеченню стійкого розвитку, роблячи акцент на ефективному використанні природних ресурсів та здійсненні відповідального бізнесу. Забезпечення сталості у туристичній діяльності сприяє збереженню та приваблює додаткові інвестиції у регіональні господарства.

Підприємницькій діяльності в сфері туризму характерний ряд особливостей:

Головною особливістю туристичного бізнесу є створення та розвиток туристичної індустрії, що виникла внаслідок широкого попиту на різноманітні туристичні послуги. Туристична індустрія представляє собою сукупність компаній і фізичних осіб у сфері економіки та соціальної діяльності, які пропонують комплексні туристичні продукти, забезпечують послуги тимчасового проживання, харчування, транспорту, екскурсій, організації відпочинку, розваг тощо.

Організація підприємницької діяльності в галузі туризму передбачає, що споживач повинен особисто відвідати місце надання туристичного продукту або окремі туристичні послуги.

Зазвичай в туристичному бізнесі важливе культурне та інтелектуальне середовище, оскільки туристи шукають матеріальні блага, що відображають унікальність відвідуваних місць. Хоча послуги туризму мають безматеріальний характер, вони можуть сильно впливати на емоції та враження, наприклад, через цікаві розповіді екскурсовода.

У туристичному бізнесі надання послуг ґрунтується на укладенні договору купівлі-продажу конкретного туру. За цим договором туроператор або турагент зобов'язуються за плату забезпечити комплекс послуг, замовлених туристом. Договір на туристичне обслуговування укладається згідно загальних правил надання послуг, якщо інше не встановлено законодавством країни. У таких договорах зазвичай вказуються види послуг, терміни їх надання, загальна вартість, фінансова відповідальність туроператора та інша важлива інформація.

Підприємницька діяльність у сфері туризму пов'язана із впливом на неї зовнішніх ефектів. Сутність даних ефектів полягає у тому, що виробництво, формування, реалізація та споживання туристичних послуг загалом формують зовнішні вигоди для туристичного бізнесу різного рівня й спрямованості. Ці ефекти можуть бути позитивними або негативними. До позитивних відносяться зростання доходів нетуристичних суб'єктів господарювання, розвиток інфраструктури, створення нових робочих місць

та збільшення доходів держави через податки. Негативні наслідки включають забруднення середовища та збиток природі.

Важливою особливістю підприємницької діяльності в туризмі є те, що туристичні послуги не можна зберігати для майбутнього використання. Наприклад, непродані номери в готелі, каюти на круїзному лайнері або купе у поїзді. Якщо не відбувається продаж, це може призвести до збитків для туристичного бізнесу. Тому багато підприємців у сфері туризму пропонують знижки та інші стимули, щоб підвищити продажі туристичних послуг [3].

З метою розвитку туристичного підприємництва повинні бути дотримані наступні умови [1]:

- стабільність державної економічної та соціальної політики;
- пільговий режим оподаткування соціальних різновидів туризму;
- добре розвинена інфраструктура задля підтримки підприємницької діяльності;
- гнучкий ринковий механізм участі туризму у глобалізаційних процесах й у інтеграції держави у регіональні та світові економічні структури.

Загалом, успішний туристичний бізнес відіграє вагомую роль у економіці, зокрема: створює нові робочі місця та найчастіше виступає початківцем освоєння нових районів та каталізатором прискореного розвитку економіки держави; виступає механізмом перерозподілу національного доходу на користь держав, які спеціалізуються на туризмі; є ефективним засобом охорони природи та культурної спадщини, адже саме ці елементи складають основу його ресурсної бази. Окрім того, підприємницька діяльність у туризмі характеризується високою ефективністю та швидкою окупністю вкладених інвестицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. But T. A Conceptual Model for Creating Smart Cities in Czechia Based on Smart Specialization / T. But, D. Mamotenko, L. Lnenicka, T. Pulina, V. Židová // Scientific Papers of the University of Pardubice, Series D: Faculty of Economics and Administration. - 2023. - 31(2). - 1736. <https://doi.org/10.46585/sp31021736>

2. ІПС ЛІГА:ЗАКОН – система пошуку, аналізу та моніторингу нормативно-правової бази. LIGA:ZAKON. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/T069800?an=117494> (дата звернення: 26.03.2024).

3. Непокупна Т. А. Підприємництво в туризмі : навч.-метод. посіб. для організації практичних занять та самостійної роботи студ. спец. 242 Туризм. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. – 73 с.